

**ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ:
СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГАЛУЗИ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ТА
ВІЙСЬКОВИХ ВИКЛИКІВ**

**ІІ-Й МІЖНАРОДНИЙ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ФОРУМ**

17–19 КВІТНЯ 2024 РОКУ, УКРАЇНА, ЛЬВІВ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**HOSPITALITY INDUSTRY:
STATE, DEVELOPMENT TRENDS AND
PROSPECTS OF THE INDUSTRY IN THE
CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION
AND MILITARY CHALLENGES**

**II INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL FORUM**

17–19 APRIL 2024, LVIV, UKRAINE

PROCEEDINGS

Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут сталого розвитку ім. В. Чорновола
Кафедра туризму

ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ: СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ ВИКЛИКІВ

**II-Й МІЖНАРОДНИЙ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ФОРУМ**
17-19 квітня 2024 року, Україна, Львів

З Б І Р Н И К М А Т Е Р І А Л І В

Львів
ТзОВ «Фірма «Камула»
2024

Lviv Polytechnic National University
Vyacheslav Chornovil Institute of Sustainable Development
Department of Tourism

**HOSPITALITY INDUSTRY:
STATE, DEVELOPMENT TRENDS AND
PROSPECTS OF THE INDUSTRY IN THE
CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION
AND MILITARY CHALLENGES**

**II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL FORUM**
17-19 April 2024, Ukraine, Lviv

P R O C E E D I N G S

Lviv
“Kamula” LLC
2024

Організатори Форуму:

«Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку
та перспективи галузі
в умовах євроінтеграційних та військових викликів»:
Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут сталого розвитку ім. В. Чорновола
Кафедра туризму

Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку та перспективи галузі в умовах євроінтеграційних та військових викликів.
II-ий Міжнародний науково-практичний форум, 17–19 квітня 2024 року. – Львів : зб. матер. – Електрон. дан. – Львів: «Камула», 2024. – 463 с. – on-line.

Збірник матеріалів відображає наукові дослідження з теоретичних і прикладних питань розвитку індустрії гостинності в умовах війни на Міжнародному науково-практичному форумі. Для студентів, аспірантів, докторантів, учителів, викладачів та науковців туристичних, географічних, економічних спеціальностей, а також спеціалістів, які вивчають проблеми туризмознавства, туроперейтингу, географії туризму, готельно-ресторанного бізнесу.

Всі матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Міжнародна редакційна колегія збірника матеріалів форуму
International editorial board of the forum collection of materials

Голова:

Олександр Мороз (Львів, Україна)

Заступник голови:

Андрій Теребух (Львів, Україна)

Члени:

Паоло Брешія (Фоджія, Італія)

Ігор Дуцяк (Львів, Україна)

Жанна Бучко (Чернівці, Україна)

Олександра Лященко (Львів, Україна)

Андрій Кузишин (Тернопіль, Україна)

Людмила Матвійчук (Луцьк, Україна)

Інна Поплавська (Тернопіль, Україна)

Сергій Коротун (Рівне, Україна)

Івона Яжевiч (Слупськ, Польща)

Єжи Стадніцкі (Кельце, Польща)

Гешо Любенoв (Варна, Болгарія)

Марія Паска (Львів, Україна)

Тетяна Божук (Львів, Україна)

Хайко Шулер (Гота, ФРН)

Chairman:

Oleksandr Moroz (Lviv, Ukraine)

Vice-Chairman:

Andrii Terebuhk (Lviv, Ukraine)

Members:

Paolo Breshia (Foggia, Italy)

Ihor Dutsiak (Lviv, Ukraine)

Zhanna Buchko (Chernivtsi, Ukraine)

Oleksandra Liashchenko (Lviv, Ukraine)

Andrii Kuzyshyn (Ternopil, Ukraine)

Liudmyla Matviichuk (Lutsk, Ukraine)

Inna Poplavska (Ternopil, Ukraine)

Serhii Korotun (Rivne, Ukraine)

Ivona Yazhevich (Ślupsk, Poland)

Yezhy Stadnitski (Kielce, Poland)

Hesho Liubenov (Varna, Bulgaria)

Mariia Paska (Lviv, Ukraine)

Tetiana Bozhuk (Lviv, Ukraine)

Heiko Schuler (Gotha, Germany)

Організаційний комітет

Голова: проф. Андрій Теребух

Заступники голови: доц. Марія Лущик,

доц. Ярослава Москвіак.

Члени Оргкомітету:

доц. Наталія Паньків

доц. Лариса Теодорович

Анна Ярошко

Олександра Вовк

Organizing Committee

Chairman: Prof. Andrii Terebuhk

Vice-Chairman: Dr. Mariia Lushchyk,

Dr. Yaroslava Moskviak.

Members:

Dr. Nataliia Pankiv

Dr. Larysa Teodorovych

Anna Yaroshko

Oleksandra Vovk

Адреса

Організаційний комітет Міжнародного науково-практичного Форуму

Кафедра туризму

Інститут сталого розвитку ім. В. Чорновола

Національний університет «Львівська політехніка» кім. 210, нав. корп. 1,

вул. Карпінського, 2/4, 79013, Львів, Україна

Електронна пошта: murmarja@gmail.com

Address

Organising Committee of the International Scientific and Practical Forum

Department of Tourism

Chornovil Institute of Sustainable Development, Lviv Polytechnic National

University, room. 210, bldg. 1, 2/4 Karpinskoho St., 79013, Lviv, Ukraine

E-mail: murmarja@gmail.com

Яремко Юлія, Нікула Параскева, Рутинський Михайло, Гарасим Петро. ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС ФРАНЦІЇ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ70
Лепкий Михайло, Матвійчук Людмила. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.76
Паленко Людмила. ЗНАЧЕННЯ АВТОРСЬКИХ ЕКСКУРСІЙ В РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВІЙНИ, У ВІДРОДЖЕННІ В'ЇЗНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ83
Паньків Наталія. ТЕНДЕНЦІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ87
Несторишен Ігор, Петльовий Михайло. ІННОВАЦІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА96
Подпіснєв Денис. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТУРИСТИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ БОЙОВИХ ДІЙ.	104
Кізіон Алла, Драчинська Катерина. ВПЛИВ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ НА ТУРИЗМ: АНАЛІЗ І ПРОГНОЗУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЙ	109
Кривоберець Марина. ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ В УМОВАХ ВІЙНИ: РОЗВИТОК ЧИ ВИЖИВАННЯ.	115
Токарева Валентина, Горюнова Катерина. РОЛЬ ПЛАНУВАННЯ У СТРАТЕГІЯХ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ	120
Ейхман Олена. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОСТКОВІДНОГО ТУРИЗМУ.	130
Кузьменко Ольга. ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУР КАРПАТСЬКИМ РЕГІОНОМ	138
Поплавська Інна, Кузишин Андрій. РЕГІОНАЛЬНИЙ ЗРІЗ ПОКАЗНИКІВ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	147
Дуцяк Ігор. ЗАСАДИ УСИСТЕМНЕННЯ ЗНАНЬ В ГАЛУЗІ ГОТЕЛЯРСТВА	155
Липчук Василь, Липчук Наталія. ВИКЛИКИ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ: ВИБРАНІ АСПЕКТИ.	161

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЗРІЗ ПОКАЗНИКІВ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Поплавська Інна Володимирівна,

*к. геогр. н., доц., доцент кафедри географії України і туризму,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, Тернопіль*

Кузишин Андрій Васильович,

*д. геогр. н., проф., професор кафедри географії України і туризму,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, Тернопіль*

Дослідження є прикладом емпірично аналізу функціонування туристичної сфери в Україні в період українсько-російської війни. За основу дослідження було взято показники податкових відрахувань від підприємств туристичної індустрії в 2022-2023 рр. та здійснено їх співставлення з показниками 2021 р. Це дозволило підкреслити значущість туристичної галузі в практично всіх обласних регіонах України. Відзначено зацікавленість світової спільноти у функціонуванні туристичного ринку в нашій державі.

Ключові слова: *внутрішній туризм, обласні регіони України, податкові надходження, українсько-російська війна, перспективи туристичної діяльності*

The study is an example of an empirical analysis of the functioning of the tourism sector in Ukraine during the Ukrainian-russian war. The study was based on the indicators of tax payments from tourism industry enterprises in 2022-2023 and compared them with the indicators of 2021. This allowed us to emphasize the importance of the tourism industry in almost all regional regions of Ukraine. The interest of the international community in the functioning of the tourism market in our country was noted.

Key words: *domestic tourism, regions of Ukraine, tax revenues, Ukrainian-russian war, prospects of tourist activity.*

Всесвітня туристична організація справедливо відзначає в своїх аналітичних розвідках про те, що війна в Україні є другою за значущістю причиною (після світової пандемії) щодо впливів на туристичні потоки в світі та державах Європи зокрема. Зрозуміло, що наймасштабніший змін туризм зазнав саме в Україні. Значна кількість публікацій та наукових досліджень підтверджують важливу роль туризму для України як в умовах мілітарного періоду, так і з перспективою поствоєнного періоду.

Зураб Пололікашвілі, Генеральний секретар ВТО, зазначив, що ця світова інституція підтримує думку об'єднання зусиль усіх учасників туристичної галузі з метою відновлення прийому іноземних туристів в Україні [8]. З 1 червня 2023 року Україна отримала право очолити 68-му засідання Європейської Комісії ВТО ООН, що свідчить про визнання її ролі в туристичній сфері. На 69-тій сесії Європейської комісії ВТО ООН, Україна представила свою програму розвитку туризму на 2024-2025 роки.

В своїх попередніх дослідженнях [4; 3] ми вже вказували, що фахівці ЮНВТО аналізуючи вплив українсько-російської війни на туризм, визначили наступні моменти:

- війна є стимулятором додаткових ризиків для слабкого та нерівномірного відновлення туризму;
- зменшення довіри споживачів, насамперед на схильних до ризиків туристичних ринках;
- сповільнюється економічне зростання та пришвидшується інфляція;
- загроза працевлаштуванню в туристичній сфері;
- спостерігається негативний вплив на традиційні та нові туристичні напрямки, насамперед приморського та острівного характеру;
- катастрофічне падіння міжнародного туристичного ринку України [7].

Все згадане можна класифікувати як суттєві посилення щодо чіткого усвідомлення в світі та Україні ролі туризму як перспективного напрямку господарства нашої держави. Ми ж хотіли зупинитися на емпіричному аналізі впливу війни на туристичну сферу з позиції насамперед розвитку внутрішнього туризму.

Державна агенція розвитку туризму України (ДАРТ) моніторить фінансові показники, що підтверджують функціонування туристичної галузі в умовах війни [1]. Оприлюднені цифри повністю корелюються з відстанню до зони бойових зіткнень.

Ріст податків за три квартали 2023 р. в порівнянні з аналогічним періодом 2022 р. відмічено у столиці та у 17 регіонах України. В Києві до бюджету за три квартали поточного року надійшло 354,9 млн грн проти 318,6 млн грн у 2022 році. Зрозуміло, що ця цифра ще далека від показників довоєнного, 2021-го року – 559,2 млн грн.

Не зважаючи на загалом прифронтове розташування, найбільший приріст податкових надходжень від туризму зафіксований у Київській області, яка за перші 9 місяців поточного року сплатила в бюджет 172,8 млн грн проти 120,3 млн грн за аналогічний період 2022 року. Примітно, що це навіть більше, ніж за аналогічний період 2021 р. (88,9 млн грн.).

Природньо, що в сучасних умовах, Львівська область другий рік поспіль утримує лідерство по надходженнях до бюджету. За перші дев'ять місяців 2023 р. від області надійшло 248,4 млн грн, проти 197,4 тис грн за аналогічний період 2022 р. Підтвердженням переорієнтації туристичних потоків в період війни в межах України є те, що в 2021 році Львівський регіон за цей же період сплатив у казну держави суттєво менше коштів – близько 151 млн грн.

Зросли податкові надходження від туристичної галузі в 2023 р. і на Закарпатті – 62,8 млн. грн проти 51,7 млн грн у 2022 році. Для цієї області також справедливим буде твердження про меншу туристичну активність на довоєнному рівні (сума податкових надходжень в 2021 році склала 42,2 млн грн.

У лідерах по зростанню податків від туристичної галузі і Чернівецька область – за означений період було отримано 21,4 млн грн. В 2022 р. за перші дев'ять місяців представниками тургалузі в цьому регіоні було сплачено 14,7 млн грн (ці показники, до речі також вищі від 2021 р.).

Для Волинської області також зафіксовано зростання податкових надходжень – 11,7 млн грн проти 9,4 млн грн у 2022 році. Приблизно така ж сума від податкових відрахувань надійшла в 2021 р.

На Рівненщині також зросли податкові надходження за перші три квартали 2023р. в порівнянні з аналогічним періодом у 2022 році – 14,2 млн грн проти 9,6 млн грн. І цей показник є вищим, від 2021 р. (11,3 млн грн).

Тернопільщина за перші три квартали 2023 р. сплатила до бюджету 13,6 млн грн податків від туристичної діяльності проти 11,7 млн грн за аналогічний період у 2022 році (в обох випадках це більше, ніж в 2021 році).

Одна з небагатьох областей Західноукраїнського регіону, яка не підтримала тренду 2023-го року щодо зростання податкових відрахувань від діяльності туристичної галузі – Івано-Франківська. Якщо порівнювати з іншими областями України, сума є значною, – 100 млн грн (що відповідає показникам 2021 р.), але меншою, ніж в 2022 р. – 136,6 млн грн. Ймовірно, це свідчить про пошук стратегій для подальшого розвитку туристичного господарства області з метою більш глибокого використання наявного туристичного потенціалу.

Свої тенденції властиві для областей центрально-західного регіону, які умовно наближені до прифронтових територій та потребують суттєвіших безпекових умов для функціонування туристичної галузі.

Вінницька область з початку 2023 р. сплатила податкових надходжень від тургалузі на 19,9 млн. грн, що є близьким до показника 2022 р. (18,3 млн грн) і 2021 р. (19,1 млн грн) і може вважатися показником стабільності роботи галузі.

У 2023 р. зросли податкові надходження від тургалузі в порівнянні з тим же періодом у 2022 році в межах Хмельницької області. Було сплачено 22,2 млн грн проти 16,5 млн грн. Ці показники також були вищими у порівнянні з 2021 роком (15,7 млн грн).

На Кіровоградщині за три квартали 2023 р. також зафіксовано зростання податків – 10,9 млн грн проти 8,0 млн грн за аналогічний період у 2022 році. Проте в порівнянні з 2021 роком в регіоні відбувся незначний спад по сплачених податках – 11,5 млн грн.

Черкаська область теж з початку 2023 року сплатила до бюджету туристичного податку трохи більше – 13,9 млн грн. У 2022 р. ця цифра складала 13,1 млн грн. У 2021 році від регіону до бюджету надійшло 15,9 млн грн.

На окрему увагу заслугоує аналіз податкових відрахувань від туристичної діяльності в областях, які мають прифронтовий статус або в умовах напруженого прикордонного сусідства з білоруссю та росією.

У Житомирській області відзначається значний ріст податкових надходжень від суб'єктів туристичної діяльності в порівнянні з аналогічним періодом у 2022 році – 9,9 млн грн проти 6,4 млн грн. За аналогічний період ковідного 2021 року податки від тургалузі в регіоні були приблизно в тому ж діапазоні (9,9 млн грн).

На Полтавщині в 2023 р. також зафіксовано зростання податків (30,9 млн грн) в порівнянні з тим же періодом у 2022 році (25,6 млн грн). Як і в попередній області, показники податкових надходжень тримаються на тому ж рівні (2021 р. – 31,9 млн грн).

Також в 2023 р. покращилася ситуація з надходженнями від тургалузі в Сумській області. Впродовж аналізованого періоду в казну держави надійшли 6,9 млн грн проти 5,6 млн грн за аналогічний період 2022 р.. Зазначимо, що у довоєнному 2021 році регіон сплатив 8,2 млн грн. податків.

Дніпропетровська область з початку року сплатила податків від туристичної діяльності на суму 69,6 млн грн, що на третину більше, ніж за аналогічний період у 2022 році (52,9 млн грн). Природньо, що в сучасних умовах область ще не досягла рівня 2021 року (70,6 млн грн), вирішуючи стратегічні завдання щодо збереження цілісності території та забезпечуючи прифронтову логістику.

На Одещині за дев'ять місяців поточного року зафіксовано незначне зростання податків – 76,7 млн грн проти 65,9 млн грн сплачених роком раніше. В порівнянні з 2021 роком сума надходжень від цього курортного регіону катастрофічно зменшилась – на 76% (тоді вона складала 315,4 млн грн).

В 2023 р. в Миколаївській області також зафіксовано зростання податкових надходження від суб'єктів туристичної діяльності. За перші дев'ять місяців поточного року від регіону в казну держави надійшло 13,3 млн грн проти 11,5 млн грн за аналогічний період 2022 р. Однак в порівнянні з аналогічним періодом у довоєнному 2021 році сума податкових надходжень від цього регіону скоротилася на 60% (33,4 млн грн)

Не зважаючи на те, що Харківська область постійно перебуває під обстрілами та досить часто вирішує важливі стратегічні завдання щодо забезпечення життєдіяльності свого

населення та тилового забезпечення Збройних сил України, спад податкових надходжень від тургалузі за три квартали 2023 р в порівнянні з аналогічним періодом 2022 року є незначним – 25,9 млн грн проти 31,3 млн грн. У довоєнному 2021 році регіон сплатив у казну держави понад 73,4 млн грн податків від суб'єктів туристичної діяльності.

З початку 2023 року Чернігівська область сплатила до бюджету туристичного податку майже на чверть менше: 7,7 млн грн, в той час як в 2022 році ця цифра складала 9,2 млн грн. У 2021 році від регіону до бюджету надійшло 13,2 млн грн/

Зниження податкових надходжень від тургалузі зафіксовано у семи регіонах України. Найбільший – у чотирьох областях, які перебувають у зоні активних бойових дій. Так, на Херсонщині спад склав 87 %, на Луганщині 82 %, на Донеччині 65 %, на Запоріжжі 54 % [1].

Висновки. Роль туризму для України є важливою. Це підтверджується тим, що серед всіх галузей туризм за обсягами доходів попадає в п'ятірку напрямків господарювання. Саме туризм дає поштовх до розвитку різноманітних елементів інфраструктури, включаючи підприємства торгівлі, розміщення, дозвілля, що позитивно відображається на зайнятості місцевого населення, створює умови для функціонування компаній у галузях, що співпрацюють зі сферою туризму.

Запорукою відновлення туристичної активності та мінімізації мілітарних впливів в Україні повинна бути максимальна комунікація та формування адекватних стратегій розвитку обласних регіонів в сфері туризму. Наведені статистичні дані щодо податкових відрахувань дозволяють сформулювати два положення. По-перше, – розглядаючи наявність податкових відрахувань від туризму є чітке

розуміння адаптації туристичної галузі до військового стану як важливої емоційної ніші для відновлення психологічного стану мешканців України в умовах постійного мілітарного стресу твердити, По-друге, що також важливо – турпідприємства відкрито декларують свою діяльність та доходи, розуміючи важливість таких відрахувань для потреб держави та фронту.

Література:

1. Динаміка податкових надходжень від регіонів за три квартали 2023 року – режим електронного доступу – <https://www.tourism.gov.ua/blog/dinamika-podatkovih-nadhodzhen-vid-regioniv-za-tri-kvartali-2023-roku>

2. Кізюн А.Г., Гуцал Л.А., Цуркан І.М. Аналіз розвитку індустрії туризму в Україні в умовах російсько-української війни. Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі. 2023 № 8, с. 79-87.

3. Кузишин А., Мариняк Я, Поплавська І., Флінта Н., Задворний С., Пушкарь Б., Горошко А. Вплив політичних ризиків на міжнародний туризм. Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 30-літтю утворення кафедри географії України і туризму у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (4-5 жовтня 2022 р.). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. С. 84-86.

4. Кузишин А.В., Поплавська І.В. Зміни в міжнародних туристичних потоках під впливом вимушеної мілітаризації Центрально-Східної Європи. Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку та перспективи галузі в умовах війни : збірник праць Міжнародного науково-практичного форуму (м. Львів, 19–21 квітня 2023 р.) / [відп. ред.:проф. О.І. Мороз]. Львів: «Камула», 2023. С. 10-16.

5. Поплавська І. Роль сталого розвитку туризму через призму масовому туризму. Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки:

матеріали II-ї міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 15 жовтня 2020 р.). Тернопіль : Вектор, 2020. С. 276-283.

6. Bertram M. Gordon. *Warfare and tourism – Paris in World War II. Annals of Tourism Research*. 1998. 25(3):616-638.

ЗАСАДИ УСИСТЕМНЕННЯ ЗНАТЬ В ГАЛУЗІ ГОТЕЛЯРСТВА

Дуцяк Ігор Зенонович,

д. філос. н., проф., професор кафедри туризму,

Національний університет «Львівська політехніка», Львів

Обґрунтовано засади для усистемнення знань в галузі готелярства. Сформовано систему категорій готелярства, обґрунтовано вибір головної категорії та укладено їх у вигляді ієрархії.

Ключові слова: готелярство, система термінів, категорія, онтологія.

The principles for the systematization of knowledge in the field of hotel industry are substantiated. A system of categories of hotel industry was formed, the choice of the main category was justified and they were arranged in the form of a hierarchy.

Key words: hotel industry, system of terms, category, ontology.

Усистемнення знань належить до головних операцій пізнавальної діяльності. Укладання знань в систему дає змогу виявляти їх неповноту та неузгодженість, ефективно оперувати знаннями на підставі усвідомлення елементів пізнаваної предметної області та структури зв'язків між ними.

Усистемнення – це перетворення невпорядкованих знань у впорядкований стан, причому впорядкованість полягає не просто в групуванні різних об'єктів, які стосуються якоїсь